

INVÁZNE RASTINY A POVINNOSTI OBCÍ

KOŠICE

12. OKTÓBER 2023

HOTEL YASMIN

ŠTÁTNA
OCHRANA PRÍRODY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

OPERAČNÝ PROGRAM
KVALITA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Európska únia
Kohézny fond

Zákon č. 150/2019 Z. z.

o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázných
nepôvodných druhov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
(účinný od 1. augusta 2019)

aplikačná prax okresného úradu

Košice, 12.10.2023

Vykonávacie predpisy

- ▶ **nariadenie vlády č. 449/2019**, ktorým sa vydáva zoznam nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Slovenskej republiky (príloha č. 1) - „národný zoznam“
 - beztvarovec krovitý - *Amorpha fruticosa*
 - ambrózia palinolistá - *Ambrosia artemisiifolia*
 - pohánkovec (krídlatka) - (*Fallopia sp. (syn. Reynoutria)*)
 - kustovnica cudzia - *Lycium barbarum*
 - javorovec jaseňolistý - *Negundo aceroides*
 - zlatobyľ kanadská - *Solidago canadensis*
 - zlatobyľ obrovská - *Solidago gigantea*

► **vyhláška MŽP SR č. 450/2019 Z. z.**, ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania invázných nepôvodných druhov (príloha č. 2)

- bolševník obrovský - *Heracleum mantegazzianum*
- netýkavka žliazkatá - *Impatiens glandulifera*
- pajaseň žliazkatý - *Ailanthus altissima*
- ... (celkovo 36)

patriace do zoznamu invázných nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavu Európskej únie - „zoznam Európskej únie“

Povinnosti a oprávnenia osôb

- ▶ **každý, kto vykonáva činnosť**, v súvislosti s ktorou môže dôjsť k úniku invázných nepôvodných druhov rastlín (ďalej len „invázne rastliny“) do životného prostredia alebo k ich šíreniu v životnom prostredí, **je povinný prijať opatrenia na zamedzenie takého úniku alebo šírenia.**
- ▶ **vlastník** alebo **správca** pozemku sú **povinní** za podmienok a spôsobom ustanoveným vykonávacím predpisom, **odstraňovať** zo svojho pozemku invázne rastliny, **starat' sa o pozemok tak, aby sa zamedzilo ich šíreniu;**
- ▶ ak je pozemok v užívaní inej osoby, ako je vlastník alebo správca pozemku, tieto povinnosti má **užívateľ pozemku** (§ 3 ods. 2)

Povinnosti obce

- ▶ Obec **upozorňuje** vlastníkov, správcov a užívateľov pozemkov na miesta výskytu invázných rastlín a na ich povinnosti:
 - ✓ **zverejnením informácie o miestach ich výskytu a informačného letáku**,
 - ✓ môže upozorňovať aj na základe **vlastného zistenia**

- ▶ **ŠOP SR predkladá** obci:
 - ✓ **elektronickú informáciu o miestach výskytu invázných rastlín a**
 - ✓ **informačný leták**, ktorý obsahuje informáciu o inváznom druhu, vrátane jeho popisu a zobrazenia, a informáciu o spôsobe jeho odstraňovania

- ▶ následne obec **zverejní** uvedenú **informáciu a informačný leták** bezodkladne po ich doručení od ŠOP SR na svojom webovom sídle alebo na úradnej tabuli obce, ak nemá zriadené webové sídlo, iným spôsobom v mieste obvyklým.

- ▶ Invázne rastliny uvedené v národnom zozname alebo v zozname Európskej únie môže odstraňovať aj ŠOP SR alebo ňou poverená osoba (§ 3 ods.7)

- ▶ ŠOP SR zašle obci, v katastrálnom území ktorej sa má odstrániť invázny nepôvodný druh, najmenej 60 dní pred ich odstraňovaním **oznámenie**, ktoré obsahuje informáciu o :
 - inváznom druhu rastliny vrátane jeho popisu a zobrazenia,
 - určenie osoby, ktorá bude odstraňovanie vykonávať,
 - identifikáciu dotknutej časti územia,
 - termínu odstraňovania,
 - spôsobu odstraňovania rastliny,
 - podmienok na odstraňovanie rastliny a spôsobu nakladania s odstránenými rastlinami

- ▶ Obec **zverejní** oznámenie ŠOP SR najmenej po dobu 30 dní na svojom webovom sídle alebo na úradnej tabuli obce, ak obec nemá zriadené webové sídlo, iným spôsobom v mieste obvyklým (§ 3 ods. 8)

Pôsobnosť orgánov štátnej správy

- ▶ Ministerstvo životného prostredia SR
- ▶ Slovenská inšpekcia životného prostredia
- ▶ Okresný úrad
- ▶ Štátna veterinárna a potravinová správa, kontrolný a colný úrad (pri kontrole dovozu tovaru)

Kompetencie okresného úradu

- ▶ vykonáva **štátny dozor**
- ▶ **nariad'uje opatrenia** (podľa § 4 ods.1, § 16 ods. 15 a 16, § 20 ods. 6 a § 21 ods. 8)
- ▶ zabezpečuje vykonanie opatrení na rýchlu eradikáciu vo vzťahu k inváznym rastlinám a ukladá povinnosť uhradiť náklady za ich vykonanie
- ▶ **prejednáva priestupky a iné správne delikty** a ukladá pokuty za ne
- ▶ **informuje** bezodkladne písomne SIŽP o vykonanom štátnom dozore, o nariadených opatreniach a o uložených pokutách,
- ▶ informuje bezodkladne MŽP SR o uložených pokutách zaslaním kópie právoplatného rozhodnutia
- ▶ informuje ŠOP SR o nariadených opatreniach

Štátny dozor

- ▶ Štátny dozor je sledovanie, zisťovanie a kontrola dodržiavania **zákona** a jeho vykonávacích predpisov, osobitného predpisu a **právne záväzných aktov** Európskej únie vydaných na jeho vykonanie a **rozhodnutí** vydaných na ich základe vrátane **prešetrovania** podozrení alebo podnetov na porušenie týchto predpisov a rozhodnutí a ukladania opatrení kontrolovaným osobám

- ▶ Okresný úrad vykonáva ŠD :
 - na **základe podnetu** FO, PO alebo polície, ...
 - z **vlastného podnetu**

► **Povinnosti** vlastníkov alebo správcov pri výkone ŠD voči zamestnancovi orgánu štátneho dozoru (§ 16 ods. 4)

- ✓ poskytnúť potrebnú súčinnosť a vytvoriť primerané podmienky na výkon ŠD
- ✓ **umožniť vstupovať** na pozemky,
- ✓ **preukázať** svoju totožnosť,
- ✓ **podat'** úplné údaje, informácie a vysvetlenia o skutočnostiach dôležitých pre výkon ŠD,
- ✓ **predložiť** požadované doklady a iné písomnosti potrebné na výkon ŠD,
- ✓ **dostaviť sa** na predvolanie za účelom podania vysvetlenia o skutočnostiach dôležitých pre výkon ŠD alebo predloženia potrebných dokladov a iných písomností,
- ✓ umožniť nazeranie do príslušných dokladov a iných písomností,
- ✓ umožniť **odobratie** prvopisov dokladov a iných písomností potrebných na zabezpečenie dôkazov,

- ✓ **umožniť používanie** technických prostriedkov na zhotovenie fotodokumentácie, videodokumentácie na zabezpečenie dôkazov.

- ▶ ak sa predvolaná osoba nedostaví na opakované predvolanie na účel podania vysvetlenia o skutočnostiach dôležitých pre výkon ŠD, môže ju orgán štátneho dozoru dať **predviest'** prostredníctvom príslušného útvaru Policajného zboru

- ✓ za marenie alebo s'ťaženie výkonu ŠD alebo
- ✓ za nesplnenie povinnosti

- ▶ môže orgán ŠD uložiť **poriadkovú pokutu FO** od 50 eur do 750 eur / PO od 100 eur do 5 000 eur, a to aj opakovane

Postupové kroky pri ŠD

- ▶ **oznámenie** o začatí vykonania ŠD **vlastníkovi** alebo **správcovi** (*problémy: počet vlastníkov, neznámi vlastníci, prebiehajúce dedičské konania, ... časová náročnosť jednotlivých úkonov, zložité, často nemožné a časovo náročne doručovanie písomnosti, ...*)
 - ▶ **vykonanie ŠD na mieste výskytu** invázných rastlín
 - ▶ **záznam** o zistených skutočnostiach spísaný na mieste výkonu ŠD
 - ▶ **záver zo ŠD:**
 - **záznam**, ak sa nezistí protiprávne konanie
 - **protokol**, ak sa kontrolovaná osoba dopustila protiprávneho konania (*nasleduje konanie vo veci porušenia zákona*)
- (kontrolovaná osoba musí byť s protokolom oboznámená a daná jej lehota na vyjadrenie sa k zisteným skutočnostiam, v prípade odôvodnených námietok - **dodatok k protokolu**)
- ▶ **ukončenie ŠD** - doručením **písomného oznámenia** o skončení ŠD kontrolovanej osobe alebo vypracovaním **záznamu** zo ŠD

Konanie vo veci porušenia ustanovení zákona

- ▶ **oznámenie** o začatí konania vo veci porušenia ustanovení zákona **vlastníkovi** alebo **nájomcovi** alebo **správcovi**
- ▶ ústne pojednávanie
- ▶ **Rozhodnutie o nariadení vykonať opatrenie**

Vykonanie opatrení možno uložiť **samostatne** alebo **spolu s pokutou**

(problémy: veľký počet vlastníkov - komplikovanosť pri realizovaní opatrení, plnení povinnosti)

Priestupky a iné správne delikty (§ 20 a § 21)

- ▶ Priestupku (FO)/správneho deliktu (PO) sa dopustí ten, kto:
 - nesplní povinnosť podľa § 3 ods. 1 až 4 zákona - *neodstraňuje zo svojho pozemku invázne druhy rastlín*, môže byť uložená pokuta do **900 eur/ 15 000 eur**;
 - nesplní opatrenie nariadené podľa § 16 ods. 15 a 16 zákona - *opatrenia nariadené kontrolovanej osobe, na základe vykonaného štátneho dozoru*, pokuta vo výške od **200 - 7500 eur/ od 1000 - 90 000 eur**
 - nesplní povinnosť podľa § 16 ods. 18 zákona - *nepredloží písomnú správu o splnení opatrení do 10 pracovných dní od ich vykonania*, pokuta vo výške od **50 - 900 eur/ do 15 000 eur**

Výsledky Okresného úradu Košice

- ▶ Počet vydaných rozhodnutí - **60**
- ▶ Počet oslovených vlastníkov - **68**

- ▶ V lokalite „Anička“ - konanie s **cca 900 vlastníkmi** (vykonaný ŠD + zaslaný protokol zo ŠD, ...)
- ▶ V lokalite „pri Ťahanovciach“ - bolo oslovených **cca 300 vlastníkov** (MČ organizuje 1-2x ročne kosenie)

- ▶ pri ŠD bolo zistených **len 4 pozemky**, ktoré boli pokosené (záznam)

Súčinnosť Okresného úradu Košice

► **Prednáška pre mestské časti (november 2021)**

- ✓ Zákon č. 150/2019 Z. z. + vykonávacie vyhlášky
- ✓ Zmapovanie výskytu invázných rastlín v mestských častiach Košice

► **Dokumenty zaslané mestským častiam (november 2021)**

- ✓ Spracované vybrané ustanovenia zákona č. 150/2019 Z. z.
- ✓ Materiál - „Mapovanie výskytu invázných rastlín v mestských častiach Košice“
- ✓ Dokument „Invázne rastliny - výskyt, odstraňovanie, nakladanie s biomasou“ (manuál pre mestské časti)

Ďakujem za pozornosť !

JUDr. Henrieta Halászová